

VILNIAUS ANTAKALNIO GIMNAZIJA

PATVIRTINTA
Vilniaus Antakalnio gimnazijos
direktorės 2021 m. liepos 2 d.
įsakymu Nr. V-2021-82

SAUGIOS APLINKOS VILNIAUS ANTAKALNIO GIMNAZIJOJE KŪRIMO APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Saugios aplinkos Vilniaus Antakalnio gimnazijoje kūrimo aprašas (toliau – Aprašas) nustato prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui Vilniaus Antakalnio gimnazijoje.

2. Prevencija Apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas gimnazijoje susijęs su emocine mokinių, gimnazijos darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – gimnazijos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus gimnazijos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai gimnazijai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija Apraše suprantama kaip gimnazijos vadovo, pavaduotojų, skyriaus vedėjų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų gimnazijos darbuotojų (toliau – gimnazijos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS SAUGIOS APLINKOS GIMNAZIJOJE KŪRIMO KOMPONENTAI

7. Saugios aplinkos gimnazijoje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: gimnazijos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimą/ išitraukimą. Saugios aplinkos gimnazijoje kūrimo komponentų įgyvendinimas vykdomas pagal mokslo metų Saugios aplinkos Vilniaus Antakalnio gimnazijoje kūrimo Priemonių planą (žr. Priedą).

8. Gimnazijos veikla ir valdymas:

8.1. atsakomybė: gimnazijos vadovas atsako už Aprašo įgyvendinimą gimnazijoje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi gimnazijos Vaiko gerovės komisija, klasės vadovas, socialinis pedagogas, psichologas, administracija;

8.2. vertybės: gimnazija puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, lygiateisiškumą, kūrybingumą, asmeninę atsakomybę, atvirumą kitokiam požiūriui ir kt.), kurias atitinka visų gimnazijos darbuotojų elgesys ir veikla;

8.3. elgesio normos: gimnazijoje susitarta dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/ laukiamas, tiek neleistinas/ nepageidaujamas mokinių elgesys, numatomi mokinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems gimnazijos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas gimnazijos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų mokinių elgesį;

8.4. pareigybių aprašai: gimnazijos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos gimnazijoje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal gimnazijos nustatytą tvarką;

8.5. gimnazijos bendruomenė, reaguodama į smurtą ir patyčias, vadovaujasi gimnazijos vadovo įsakymu patvirtintu Komandinio reagavimo į patyčias ir kitoki smurtinį elgesį tvarkos aprašu.

8.6. gimnazijos bendruomenės narių informavimas: su gimnazijos Saugios aplinkos gimnazijoje kūrimo aprašu, Komandinio reagavimo į patyčias ir kitoki smurtinį elgesį tvarkos aprašu supažindinami visi gimnazijos bendruomenės nariai juos paskelbiant gimnazijos interneto svetainėje;

8.7. bendradarbiavimas: gimnazija, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

9. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

9.1. nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

9.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

9.2.1. integruojant į dalyko(-ų) ugdymo turinį (žr. ilgalaikius teminius ugdymo planus);

9.2.2. įgyvendinant prevencines programas (žr. mokslo metų Priemonių planą);

9.2.3. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, mentorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas (žr. mokslo metų Priemonių planą);

9.3. gimnazijos pedagoginių darbuotojų profesinė kompetencija: pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

10. Pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimas:

10.1. gimnazijos bendruomenės narių santykiai: gimnazijoje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo gimnazijos bendruomenei jausmai;

10.2. nenutrūkstamas procesas: pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

10.2.1. esamos situacijos įvertinimo: gimnazijos Vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi gimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, gimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas, bendradarbiauja su gimnazijos Krizių valdymo komanda;

10.2.2. gimnazijos bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir įsitraukimo: pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi gimnazijos vadovas, gimnazijos Vaiko gerovės komisija, klasės vadovas, socialinis pedagogas, psichologas; į šį procesą įsitraukia visi gimnazijos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

10.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikroklimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau – Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

10.2.4. Priemonių įgyvendinimo: gimnazijos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja gimnazijos vadovo paskirtas gimnazijos darbuotojas;

10.2.5. Priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones.

11. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

11.1. mokinių dalyvavimas gerinant gimnazijos mokymo(si) aplinką: mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų gimnazijos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškų dalyvavimas prasmingose veiklose;

11.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, mentorystė, dalyvavimas pilietinėje-socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

12. Tėvų įtraukimas/ išitraukimas:

12.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką gimnazijoje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą gimnazijai vietos bendruomenėje;

12.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos gimnazijoje kūrimo klausimais.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Kiekvienais mokslo metais atnaujinamas Saugios aplinkos Vilniaus Antakalnio gimnazijoje kūrimo Priemonių planas (pridedama), sudaromos sąlygos kiekvienam mokiniui dalyvauti bent vienoje nuoseklioje, ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje ar prevenciniuose užsiėmimuose, parengtuose pagal Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro rekomenduojamas metodines priemones, apimančias smurto, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą.

14. Aprašas ir jo priedas skelbiami gimnazijos interneto svetainėje.

Parengė darbo grupė, sudaryta 2021 m. gegužės 17 d. direktorės įsakymu Nr. V-2021-53.